

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, 1649**

§. 3. Secundò: transfigurat se Christus ad omniu[m] nostrum vtilitatem nobis præmium proponens, quod, dum est excellens, alas dat boui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

Christum audiebant, diuitias, regna, gloriam promittentes, sicut defacto subfaunabant illi, qui oculis tantum carnis eum ceterabant: *Deridabant eum.* Erat hoc verbum illis oppido familiare, ait *Tran. 6.5.* D. Iohannes oblatu horum occasione: *Quomodo potest hic? Quis imo crucifixum deridebat; ex Matis. 27. probrantes: Se ipsum saluum facere non potest. Si*

42.

scipium saluare ac liberare sit impotens, qua ratione eum credemus fuisse, qui alios saluos fecerit, & nos quoque veniat saluatoris? Ut autem filios reddat certiores, & in illis omnes nos, assūmat illos hodie in montem excellum, & vestimenti glorie suæ atto' li' fimbriam, & illam quidam segmentariam, splendidissimam, quâ eius anima veliciebatur glorioſa, ex qua in corpus emanabat, huciem quandam ostendit opum illarum inestimabilium, quas area sanctissimæ carnis sue gerebat inscras, quibus & quis ipse litaginoficitur, & de promissis eius fides constat indubitate.

¶ 3. Secundò transfigurauit se Christus ad omnium nostrum utilitatem, nobis primum proponens, quod dum est excellens, ales dat boue.

Erat actus hic quoque conueniens, anno necessarius profectu nostro, quò excitaremus & vires refurtemus in ardua virtutis ac penitentia via, quam Christus omnibus accepit. Nihil adeo hominem estimulat ad quemlibet subeundum laborem, quam oculis cernere sibi propositum primum, aut emolumenitum. Myſtica & miranda pars est illa pars Ezechielis viſio. Spectanda illi proponit Deus quatuor diuersis faciebus anima: homini, bovi, leonis & aquila, omnia alii & quidem sensi volatilia, & ex volatus levitate videbantur instar fulguris coruscantis: huinc summa est p̄a alijs omnibus in rerum natura velocitas, quippe in instati, teste Christo: *Paret ab oriente usque in occidentem.* In similitudinem fulguris coruscantis. Miraculum! Quod volet aquila, quis hoc miratur? cum sit ei naturale; quod homo volet, nec hoc tam admittandum, cum quidam hominem depinxerint alatum, ut eius significarent sedulam diligentiam, ut Dædalum & Icarum, quissimam quosdam videmus pedibus adeo celeres, ut illos volare dicamus. Nec omnia ab omni vetustissimi alienum est, Ieronim volate, cum in eius naturali cōplerione ignis & sol predominentur, qui cum reddunt celerrimum, ut aliquoties instar passerculi campis percurrat velocissime. At bouem volare, o pro-

Matt. 24. 27. Ezech. 1. 14.

digunt Proterbiū est. Tam est hoc impossibile, quād quod volet bos ad eo, quod tanta quoque volet celeritate, ut aquilam concurret, sensis aliis orietur, & in similitudinem fulguris coruscantis. Sideta perat. Desix mirari inquit, erat quippe bos animal plenum oculis, cui ostenderant electrum, id est gemmam pretiosissimam, ac marimi valoris, quæ in se continet auri primi diuitias, purificati pulchritudinem appetit auro refulcentis, ut ex le radios emittet tam claros, ut ijs solis lux obfuscatur. In hoc electrum omnes firmat bos oculos: nec mireris, quod licet graui sit bos, viiens tales sibi proponi diuitias, pulchritudinem, pretium, ad illa volet instat aquila, nec corporis sentiat gravitatem que eum ait deprimat, aut remoretur. Liquet enim omnibus, quid diuitiarum pondus, aut ingens lucrum, aut singularis & excellens pulchritudo grauiſſimum quemque & pigerimum reddat levissimum ac diligenterium, excite dormitabundum, ariū adat militum. Dicat ignavio, alas maximū praepeditio, etiam boui, ut celeritate volandi non cedat Aquile. Dieat institor quia volet celeritate ad ferias & münduras: testetur ille, qui fodinam inuenit pretiosam, vbi magnas detexit auri vel argenti thesauros, quos posset in suam redigere potestatem; omnes citi, quilocro, vel emolumento quadam incantantur.

Hec Christi Domini nostri mens est, ut omnem excutiamus socioram, ut, sicut postmodum nos horratur Apololus, viam tribulariorum pertinetiam ac mortificationis percurredimus: *Per pa. Hebr. 12.1. tientiam curramus.* Quia nobis possibile est currite, bobus ipsi qui sumus grauiores, & corpus illud de terra suctum eleverat: *Cors quod corripiatur Sap. c. 9. agrimat animam.* Instupet cum super illud gravis 15. pondus, quod nobis proprium habent, ipse Dominus aliud nobis multo grauius superimponat, crucem grauiissimam: *Si quis vult venire post me Matt. 16. (paulo ante dicerat) abneget semetipsum & tollat crucem suam.* Viatib⁹ percurrenda, aspera est, & acclivis, cum via sit mortificationis, negationis omnium quas cago petit voluptatum: Erranda tibi crux laborum ac penitentiae, vita austerioris, praefertum vero in aduersis tribularioribus & persecutoribus iniuncta patientia. Cum igitur ex parte nostra simus adeo grates, addito detrahe rante crucis onere, & via sit acclivis superanda, sit: ut curramus. Fatig Deus, ut pedetam grademur. Quis nobis suggesteramus? *Aspicientes in Hebr. 12. auorem fidei, & consuannatores Iesam.* Ille est 2. pretiosum illud electrum, gemma illa summi va-

locis,

DOMINICA SECUNDA QUADRAGESIMÆ.

loris, qui in se continet & aurum diuinitatis & purificatum argentum humanitatis purissimæ : ille dives opum, gloriæ, splendoris, gratiarum, Majestatis supremae. Et haec tibi cuncta in præmium danda promittit: si aliquot vlnas ferici, seu gladius lanceæ luperpositus & hominibus onerosis expositus , ad cursum eos animat per petrosa, sic ut nec occurrent detineat viarum asperitas , nec corporum onera : & cum nouerint non omnes præmium expositum esse obuenturos, nihilominus omnes currunt. *Omnis quidem currunt, sed unus accipit bracium.* Quanto magis tibi alas adderet, ut gnatus viam percuras virtutis, hæc milie ne occurrant difficultates, in effabile illud præmium à Christo propositum, regna scilicet, gloria, opes coelestes, pœncipiæ cum te nou lateat, quotquot currunt, ut tenentur , præmium illud esse adepti turos? Videtur nobis illud hodie proponere, & adhortari : Sic currere ut comprehendatis. Attende quid agat cursus ut præmia consequatur: *Omnis qui in agone contendit, ab omnibus se abstinet.* Et quam, rogo te , his coronam pretendent? corrupibilem, beculi peritum, quam tinea corredit, & tempus edax rerum consumit: *Et illi quidem, ut corruptibilem coronam accipient, nos autem incorruptam.*

*Hinc rationem collige facinorum, gestorumque Sanctorum Dei, contemplare eorum vitam, perlege flores Sanctorum: illos enim imenes ardua queque molientes, itinera non trita, faxa sa, & afferia percurrentes, quæ David vocat: *Vias divinas.* Minaberis illos opum contemptores, voluptatum refugas, honorum aspernatores, vanitatem calcatores, deliciarum inimicos. Alios obstupescet, ignes non horrentes, incendia, gladios, lanceas, crucis, compedes, scruticas, verbera superantes, à leonibus, tigribus, vrsis, tauris, serpentibus membratim disceptos, confusertos, dilaniatos. Alios paupertate, ieiunijs, disciplinis, vigilijs gloriantes, hi autem omnes per accutes, difficiles, asperas vias currentes, cursu rapidiori, quam vel atlatus insequuntur nimulos, vel luxuriosas delicias, vel ambitiosus honores, vñnulla sit super terram potestas, quæ currentes sifere, aut temorari posse videatur. Quod illud ô Domine, prodigium ut homines carnibus & offibus vestiti, gaudi, & ex natura suis dediti delicis ac voluntatibus inclinati, se libertissime ac latenter subiiciant cruciatibus, torturis, doloribus, & penitentijs, & non est quivel ad momentum carnis indulget necessitat? O stupor, teneras puellas, quæ vel mutem exhorrescant, vel adensem fugient enaginatum, versari inter leones,*

Eternon. Bapi. de Lanuza Tom. II.

tauros, serpentes, nudos gladios quibus eos tyranum examinabat, inficiata crudelitas, ranta meritis alacritate, vt tortora tarda negligenter, eas vexaret ipsis cruciatibus acerbius! Cesset stupor: præmium intuebatur, ex fide ipsis relatum: illi lumina sua affigebant, illud ad volatum alas dabant leviores, ac fortiores. Eo plane modo spectat D. Paul, antiquos illos patres, percurentes paupertatem, afflictiones, persecutions, carceres, hostes, ignes, lanceas, plumbarias, leones, exercitus, tanta celeritate, ut volare videarentur: *Sancti per fidem vicerunt regna,* Hebr. operari sunt instiam &c. obvianerunt ora lev., 11. 33. num, extinxerunt impetu ignis &c. fortis facti sunt in bello &c. distensum &c. vinculo & carcere, lopida sunt, facti sunt &c. Per fidem, &c. ex fide. Dicte mihi, quanto bône Apostole: ex fide et fides? *Fides est rerum sperandarum substantia.* Basis, & diuina lux, qua nobis exponit, & speranda clavis manifestat. Hæc Santos excitauit. Quis hoc operatus est, vt Abraham ad simplicis vocis auditum egredetur de terra sua, patria, parentibus, familiaribus, & peregrinationem suscipiet in longinquia, tam asperam, tam ab omni humano sublido defluitur, ut quod tenderet, ignoraret: ea tempestate (vt notat D. Chrysoft.) quæ mundum adhuc incultus & invitis horrebat, semper vt peregrinus? Respondeat D. Paul. *Expectabat enim fundamenta habentem initiam, cuius artifex & conditor Deus.* Quis Moylen permouit, vt in Regis Pharaonis palacie euiltritus, adeptatus à Principe regia filium, & heres regni declaratus, his omnibus opibus, honoribus, delicijs vltrovius renuntiaret, se populo suo comitem adiungaret, ea omnia abnegaret, quæ ipsa terrena fortuna sibi pollicebat, ut negotia suscipiet tam ardua, plena laboris, se tyranno constans opponeret tam obdurate, scilicet Pharaoni, maris profunda calcaret, deserta perambularet, dix creatus popul seditionis, quo tot armis, tot curis preflus ad manucam fatigabitur? Respondeat D. Paulus: *Fide Moyses, grandis effectus negauit se esse filium filia Pharaonis &c. Aprosibat enim in remuneracionem.* De quibus die Mercurii proximo. Sic conformiter finit prolequitur Apostolus in lectio Sanctorum illorum Patriarcharum, & veteris legis virotum præclarissimum: quibus patet, quod huic præmij intuitus ac consideratio tribua alas, quibus etiam bouem volare demiramus. Ingenioso perpendit D. Aug. verba Regis David, quibus hoc D. Av. ipsum insinuat, summopere diuinam extolleus in ps. 34. misericordiam. *Homines & iumenta saluabis Deo, in tracte*

B mine,

30. in mine quemadmodum multiplicasti misericordiam
 Ioannæ tuam Deus. Filius autem hominum sub umbra ala-
 & s̄. rum nivis spectabunt. In briabuntur ab uestitac
 1. de dī. domus sua. Et torrente volupatis tua potabis eot
 us. &c. Hoc primum negat D. Aug. quid ponat differen-
 tia. tiam inter homines & filios hominum. Primo
 f. q. T. qui pe dicat: Homines & iumenta salvatis Domine.
 8. 9. & Et continuo addit: Filius autem hominum sub
 10. umbra alarum tua im spetabunt maiora boua.
 Ps. 35. 7. Videtur (air) D. Paul. nobis indicare discrimen
 dum ait, duos homines esse capita nostri gene-
 ris: unum de terra terrenum nimirum Adam, al-
 terum vero de celo celestem scilicet Christum.
 Adam abiecte de iure homo, quia eo modo fuit
 homo, ut non fuerit filius hominis. Adam homo
 erat, sed filius hominis non erat. Christus com-
 muni vocabulo seipsum inscribit filium hominis:
 Filius hominis plurimis de causis quas SS. Do-
 ctores congerint, quas modo: in vacat elucidare. Qui gerunt Adami terreni imaginem, sicut ex
 ipso adeunt hereditatem esse naturales, secundum
 quid eorum cogitationes terrena sunt, terrena
 tantum ast in ante bona, terrenos sentant affi-
 ctus, sic & in nomen suecedunt, vt absoluere ho-
 mines nominent se. Ita ait Apostolus: Cum sit in-
 ter vos Zelus & contentio, nomine carnales estis, &
 secundum hominem ambulatis: Homines estis, &
 affectus, & desideria carnis sentimini. Haec pars
 secunda declarat primam, q.d. Facto ipso ho-
 mines vos esse ostenditis, & filios Adam terreni,
 cum illum imitemini in vestris desiderijs, curis,
 & cogitationibus. Qui vero imaginem gerunt
 hominis esse Christi, sic ut ab illo recipiunt
 hominis esse Christi, in esse gratiae, unde illi
 accidit, vt eorum sint cogitationes & curae de
 celo, illa felicissima bona magnificatur, illa
 diligatur, illa sperent, ita & eius fibis omen af-
 sumunt, vt dicantur: Filius hominis. Si vultis dis-
 cernere ista duo genera hominum [inquit D. Aug.]
 1. Cor. dios homines primo attendit, Adam & Christum.
 15. 3. Audi Apostolum, sicut in Adam omnes moriuntur,
 sic & in Christo omnes vivisceruntur. Quando
 portamus imaginem terreni hominis, hinc mores sumus, quando portamus imaginem celstis hominis, filii
 hominis sumus. Quia Christus filius hominis dictus
 est. Adam autem homo era, filius hominis non erat.
 Adeo modo vates regit, Dei misericordiam
 admiratur. Hoc etenim declaravit, dum ait,
 (inquit D. Aug.): Quemadmodum multiplicasti
 misericordiam tuam Deus? Quod legendum est
 cum signo interrogacionis, seu potius admiratio-
 nis, phrasit valde familiariter regio prophete, vt rei
 alicuius extollat magnitudinem: Quam magni-
 ca sunt opera tua Domine! quam admirabile est
 nomen tuum! quam magna misericordia dulcissima
 tua Domine! [Hic quoque legunt aliqui.] Quam
 multiplicata est misericordia tua Deus? eo quod
 nescimus hominibus communicatur, sed & ipsi a
 nimis omnibus enim saltem impetratur.
 Nomus salutis id omne velum intelligi quod ad
 salutem acquirendam indicatur expedire. Tri-
 bus, & Domine, hominibus & iumentis illos ce-
 los cum suis influentijs, solem qui illos ardor
 illuminet, lunam & stellas quae noctu; accensas,
 quo respirant, terram quae illos alat, aquas qui
 bus refrigerentur, fructus quibus abundant, flores
 odoriferos, quibus delectentur. Si cuieta haec
 sunt tua opera misericordie, quanta illa est mi-
 sericordia, quam extensa, quam multiplicata, cum
 homines & iumenta & vita cuncta comple-
 tur! Homines & iumenta salvatis Domine. Secundum D. Aug.
 tu multiplicata est misericordia tua Deus secundum, f. 1. d.
 es: quia Deus es (inquit D. Aug.) ut bonitas tua
 non remaneat in saeculo, & deserat infinita. Per
 venit enim ab Angelis, usque ad extremam, & mi-
 nuta animalia. Nemo Dauid elegans.
 Attamen notat (inquit D. Aug.) quod hoc
 ipsi declare voluerit, quanti sunt bona illa f.,
 cienda, & haec tibi propria non esse. Cum sint ti-
 bi, cum iumentis communia, & in quibus multis
 parsangis te praecurrent animalia. Quid super
 bus extolleris, o homo, qui viribus polles, maio-
 ribus pollet leo, tu qui valerundine gloriaris, cum
 malus potiatur constantiori: tu qui ob agilitatem,
 quae necis, te longius praecurrat certus, tu qui
 forme præstantiæ inflaris: in hac te pauc super-
 ras; tu qui visu tumesces oculorum: cedeste te
 lynchi, eoperit facies: Ne excollarem se ipsi h[ab]et D. Aug.
 manes: quis habent temporalem satiavitam, additam
 sunt illi iumenta. Quid est erga, unde gaudet ho-
 mo? Nonne tibi cum iumento tua commune est, &
 cum gallina sua, cum quocumque animante, in do-
 mo tua, cum istis passerbis?
 Hæc est illa consideratio, que te docebit,
 quanti te facere oportet bona haec temporalia:
 cunctis communia hominibus, aurum, argen-
 tum, gemmas, vestes, cum qui his abundanter,
 potiuntur, homines sint eò plus terreni, & qui
 magis terreni am Adam naturam imitantur, Mai-
 rus, Aliens, homines sue Deo: & ut bona, qui
 bus perfectius gaudent animalia, sanitas, vita,
 delicia. Magna est haec tua, o Domine miseri-
 cordia, quam cunctis exhibet, vera tamen, &
 multiplicata illa est, quam referens filii tuis per-
 gratiam, qui eo quod eius portent imaginem,
 qui dicitur filius hominis, vocant: Filius homi-
 nis.

DOMINICA SECUNDA QVADRAGESIMÆ.

xx

... nuer, & sub regnione alarmi tuorum sperabunt.
His terrenis multo bona pœclariora. O verba
D. Avg. omni melle dulciora, exclamat D. Augustin. O
sententiam omni repletam si auitate illam attinge
te, illam perpendite, hac enim pluribus abundat
mysterijs, quam litteris: Astendas charissimam
vestra dulcissimam sententiam. Primo, filios
Ihesus Deus subvmbra protegit alarum scutum;
de hoc sibi applaudefat sponsa: Sub umbra illius,
quem desideraueram sed. Hoc symbolo myste-
rium declarat fidei, quod ut primum omnium
statuendum est fundamentum: fide quippe
Deum cuiusque gloriam agnoscamus, non clare
tamen ac manifeste, ut solis lucem, sed oscu-
rè, & umbrati: Sed umbra. Ex illa spes nasci-
tur bonorum illorum coelestium: ob quam can-
sam illam dicit Apostolus: Rerum sperandarum
fundamentum. Fides enim nos inducit ad Dei
cognitionem, eius diuitias, ac gloriam exhibet
ut obtineri possibile, & nobis ab ipso prepara-
tas, unde desiderium, & spes earum in nobis
exardecit. Si D. Thom. interrogas quid sit
spes? Respondebit tibi, quod sit quadam fit,
quâ anima sursum fertur, ad bonum, quod sibi
representatur ut possibile; quas non alas mu-
strat militi, spes victoriae ac spoliorum, quibus
si ea portat diues ac leti conquiscat? Quas
alas, quae animos agi cole, ne timidus desistat,
bona sua terra commendare, contra eius dari-
tiam decentiando, cam, nunc occando, nunc pa-
lluando, nunc expurgando, spem melius datus
secundioris? quam anima yneero potinem
arripit indutus amarissimum, & brachium ibi
præcinctu pant, & cancro ulceratum spe rufetur?
Illud quoque Epithetum dedit Apostolus spci,
dicens, eam esse, etiam, quâ volamus: Habemus
spem incidentem usque ad mortem v. lumen.
ala qua, Specie quæ incedit, quid inquis? Incedit, id
mus. si incedere faciemus, ino & volate faciemus.
Hab. 9. Iij. igitur tui, o Domine, sub umbra alatum
tuorum, conuocati & admitti ad supernam fi-
dem, quæ illis ex te bona, coelestem gloriam,
& diuinos thesauros sitæ à te preparatos ostendit,
spem concipiunt, id est extensis conci-
piunt alas, quibus ascendunt, & proficiunt, desi-
derijs, atibisque ferventioribus, quæ spes ani-
mati gradiantur per lanceas, ignes, labores, per-
secutiones, & afflictiones. Oculos suis in cuam
dirigunt dominum coelestem, delicias, & diuitias
inestimabiles, & gloriam interminam, quibus
souventur qui illò pertinuerint, vbi gaudijs deli-
buti coelestibus, tantis replebuntur voluntatibus,

ut meo pleni esse videantur: Ic ebriabuntur ab
uberrime domus tue, & torrente voluptatis tua
porabis eos: quia apud te est fonte vite. Hoc ille
vis vites addit, hoc alas tam extensas ministrat,
quibus impertititi suscipiant ieiunia, disipli-
nas, patiuntur persecutions, tribulationes, se-
se exercent & peribit pietatis, & veracius dixe-
rit eos talis instructos volare, quam pedibus
progedi.

Hoc signis fecerunt, inquit D. Gregor. illa my- D.G.R.
steriosa animalia plena oculis, plena alis quibus
volabant: In similitudinem fulgoris ortuscanis.,, Ho.4.
Ad mensuram quâ crescunt & multiplicantur
in futur oculi, crescabant & extendebant alas: quia zech.
pro mensura, quâ tua mensis oculos sustuleris in ad me-
suum, fide illuminatus, ad superna illa bona.,, d. 10.
spes quoque extendetur, & eorum accendetur
desiderium, quod proficias, & ascendas, ut li. et,
gravis sis, velut bos, alas tibi tam largas mini-
strabit, ut volare præsumas ut in huius discen-
sus exordio nota inimus. Hoc ad oculum patet
in sanctis pro ut diximus. Hinc quoque potes
rationem elicere, cur tam sis animo delectus in
infamis, ut nec te altius videtur de terra sur-
sum engas: studes non nisi terrenis, curta non
nisi caduca, delicias non sectaris nisi peritura,
ut peccus irrationale, terrenis hisce secundummodo a
Deo destinatur. O frater charissime; sub um-
bra alarum Dei confugio, id est aterna confi-
derato bona, quæ tibi reuelat fides, mentis aciem,
aperitus, contemplare, & videbis, quomodo alis
his protectis alas vires spesi concipies, quibus
perolate possis viam virtutis etiam aperi-
tus. Oculos aliquantum attollito fide illumi-
natos, attendito que regia, quam gloriam, quas
tibi Deus diuitias præparavit, quam scilla distin-
ctio gloria, quam dissimiles diuitiae, his quas
mundus largatur miserabiles, caducas, peritu-
ras &c.

§. 4. Hæc gloriæ nos hortatur David. si-
gnum est illud, quod Deum eleverit, ut
congreget populum, ad inuadendum cœ-
lum.

I Nter alia mysteriosa Davidis verba, hac pre- 10. 47
cipue signantur à sanctis ex psalmo: Sigga- Ps. 4.7.
rum est super nos lumen vultus tuu Domine; &
illa videtur dixisse, quasi præfens ad esset huic
spectaculo. Concionem exorditum propheta, &
diuino peritus est, hominibus rerum cœdu-
carum & terrenarum persuaderet contemptum:

B. 2. cuncta